

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008

**Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
CIVVH- ICOMOS ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ**

Κέρκυρα 18 και 19 Απριλίου

ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

*«Σύγχρονες προκλήσεις για τις ιστορικές πόλεις της Μεσογείου. Επίκαιρα ζητήματα για τη
Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων»*

INTERNATIONAL DAY OF MONUMENTS, 18 APRIL 2008

**THE SECOND MEETING OF THE SUB-COMMITTEE OF
CIVVH- ICOMOS FOR THE MEDITERRANEAN**

Corfu 18 and 19 April

AND THE SCIENTIFIC SYMPOSIUM

*"Modern challenges for the historical cities of Mediterranean.
The Vienna Memorandum, what future? Actual questions about the Charter of the
Historical Cities "*

Μετά από την ένταξη της ιστορικής πόλης της Κέρκυρας στη Λίστα Παγκόσμιας Κληρονομιάς-UNESCO, αποφασίστηκε να φιλοξενηθεί εκεί η δεύτερη συνάντηση της Υποεπιτροπής Μεσογείου CIVVIH- ICOMOS, η οποία ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Ελληνικού ICOMOS και υπό την αιγίδα του ΤΕΕ, το 2006 με έδρα την Πάτρα.

Η εκδήλωση αφιερώθηκε στην Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων, που έχει καθιερωθεί από την UNESCO για την 18^η Απριλίου.

Η συνάντηση στόχο είχε να αναδείξει τα σύγχρονα προβλήματα των ιστορικών πόλεων της Μεσογείου και τις μεθόδους αντιμετώπισής τους, φωτίζοντας παράλληλα την Ιστορική Πόλη της Κέρκυρας.

Οργανωτές της συνάντησης ήταν:

- Διεθνής Επιστημονική Επιτροπή Ιστορικών Πόλεων CIVVIH-ICOMOS
- ICOMOS Ελληνικό Τμήμα
- Τ.Ε.Ε Τμήμα Κέρκυρας
- Τ.Ε.Ε Τμήμα Δυτ.Ελλάδας

Το θέμα του Επιστημονικού Συμποσίου αφορούσε στην επίκαιρη επιστημονική συζήτηση, αναφορικά με τις μεγάλες παρεμβάσεις, που πραγματοποιούνται σήμερα στις ιστορικές πόλεις. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι ποικίλων τύπων και επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική οργάνωση, στην λειτουργική συγκρότηση, στα κτήρια και την αρχιτεκτονική στα ανθρωπογενή ή μη φυσικά τοπία των ιστορικών πόλεων.

Αυτή η προβληματική απασχολεί το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, η οποία κατέληξε σε ένα κείμενο αρχών, γνωστό ως Vienna Memorandum, που υιοθετήθηκε το 2005 στη Βιέννη και το οποίο απασχόλησε και απασχολεί το ICOMOS.

Η προβληματική αυτή βρίσκεται στη βάση του διαλόγου, που ξεκίνησε στα πλαίσια της Διεθνούς Επιστημονικής Επιτροπής Ιστορικών Πόλεων CIVVIH- ICOMOS με την απόφαση της του 2005 στην Κωνσταντινούπολη αναφορικά με την επικαιροποίηση της Χάρτας των Ιστορικών Πόλεων, γνωστή και ως Χάρτα του Τολέδο (1987).

Στη συνάντηση, που έλαβαν μέρος εκτός των μελών της CIVVIH, πολλοί αρχιτέκτονες και άλλοι μηχανικοί από την Κέρκυρα, παραβρέθηκαν και χαιρέτισαν με μηνύματά τους :

- η Βουλευτής Κερκύρας του ΠΑΣΟΚ Άντζελα Γκερέκου Αρχιτέκτονας Μηχανικός,
- ο Πρόεδρος Τεχνικού Επιμελητηρίου-Τμήμα Κέρκυρας Νίκος Σπίγγος και ο Αντιπρόεδρος Νικόλαος Τριάντος, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- ο Γενικός Γραμματέας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας Κώστας Καρβούνης
- Ο Δήμαρχος Κερκυραίων Ι .Μικάλεφ και ο Αντιδήμαρχος.Ιωάννης Μάμαλος

Το πρόγραμμα του Επιστημονικού Συμποσίου διαρθρώθηκε σε τρεις ενότητες:

Η πρώτη αφορούσε στην πόλη της Κέρκυρας.

Η δεύτερη σε σειρά περιπτώσεων πόλεων της Μεσογείου.

Η τρίτη ενότητα αφορούσε στα γενικότερα ζητήματα και κατευθύνσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Πιο συγκεκριμένα:

Στα πλαίσια της πρώτης ενότητας δόθηκε η ευκαιρία να παρουσιαστούν τα ιδιαίτερα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της πόλης της Κέρκυρας, που οδήγησαν στην εγγραφή της στην λίστα Παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO και τα προβλήματα προστασίας που αντιμετωπίζει (*εισηγήσεις Μητροπία και Colletta*). Επίσης παρουσιάστηκε το σχέδιο διαχείρισης, που συντάχθηκε στα πλαίσια της υποβολής της υποψηφιότητας της.

Μέσα από τις τοποθετήσεις της δεύτερης ενότητας, που παρουσίαζαν μελέτες περιπτώσεων πόλεων, διαφάνηκε η πολυπολιτισμικότητα των ιστορικών πόλεων της Μεσογείου και τα κοινά τους προβλήματα ως εξής:

- Κυκλοφοριακά προβλήματα, συνήθως δυσεπίλυτα, όπου συχνά οι προσπάθειες αντιμετώπισής τους, δημιουργούν δυσμενείς επιπτώσεις (*π.χ Istanbul, vieux Damas*)
- Προβλήματα από την άνευ ελέγχου ανάπτυξη του τουρισμού, που προκαλεί αλλοιώσεις τόσο στην λειτουργία των ιστορικών πόλεων, όσο και στη μορφή τους (*Marrakech, vieux Damas, Istanbul, Ισπανικές κ' Ελληνικές πόλεις*). Όπως επίσης προέκυψε από τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν, εκτιμάται ότι ο τουρισμός αποτελεί την μεγαλύτερη ίσως πρόκληση του μέλλοντος για τις παραθαλάσσιες πόλεις της Μεσογείου. Πρέπει μάλιστα να αντιμετωπιστεί αποφασιστικά προκειμένου να αποφευχθούν οι αλλοιώσεις, που μπορεί να προκαλέσει στον ιδιαίτερο χαρακτήρα των πόλεων.
- Η κατασκευή νέων κτηρίων που δεν εντάσσονται στη διαμορφωμένη κλίμακα της πόλης, καθώς και η εισαγωγή νέων χρήσεων και κατασκευών μέσα στα ιστορικά κέντρα, η στις παρυφές τους που καταστρέφουν την κλίμακα του άμεσου δομημένου περιβάλλοντος (*παραδείγματα ισπανικών πόλεων, η περίπτωση του μουσείου της*

Ακρόπολης Αθήνας, vieux Damas, Edirne), επειδή δεν έχουν λάβει υπ' όψη τους, τον χαρακτήρα του περιβάλλοντος – φυσικού και δομημένου.

- Οι επιχειρούμενες αναπλάσεις που εξαφανίζουν παλαιά τμήματα πόλεων ή οι αναπλάσεις στο δημόσιο χώρο που συχνά οδηγούν στην «ομογενοποίηση» του και στην απώλεια του ιδιαίτερου χαρακτήρα της κάθε περιοχής (*παραδείγματα ελληνικών, ισπανικών πόλεων*).
- Η εκτός σχεδίου δόμηση, που αλλοιώνει το φυσικό περιβάλλον και δεν σέβεται στη διαδικασία επέκτασής της ούτε τους αρχαιολογικούς χώρους.
- Προβλήματα έλλειψης οικονομικών πόρων για έργα συντήρησης και αποκατάστασης, αλλά και πιο ειδικά προβλήματα που προκύπτουν από το κλίμα, την εγγύτητα στη θάλασσα τις αμμοθύελλες (*Rosetta*), κλπ.
- Η έλλειψη υποδομών (δίκτυα, σκουπίδια κλπ).

Οι ομιλίες της τρίτης ενότητας επικεντρώθηκαν σε πιο θεωρητικούς προβληματισμούς αναφορικά με την έννοια και την ταυτότητα της ιστορικής πόλης, σε αντιδιαστολή με τις άλλες ορολογίες, που συζητούνται στον διεθνή χώρο τελευταία (π.χ ιστορικά αστικά τοπία, οικολογική πόλη κλπ). Αναφέρθηκαν επίσης θετικές εμπειρίες από έργα αποκατάστασης και τέθηκαν βασικά ερωτήματα σχετικά με τους μετασχηματισμούς των ιστορικών πόλεων, για προβληματισμό.

Στις εργασίες του Συμποσίου έλαβαν μέρος μέλη του ICOMOS και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος από την Πόλη της Πάτρας, (η οποία προκρίθηκε κατά την 1^η συνάντηση της Υποεπιτροπής το Μάρτιο του 2006 ως έδρα της) με επικεφαλής τον αρχιτέκτονα, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Τμήματος Δυτικής Ελλάδας Γιάννη Πανταζόπουλο.

Οι εκπρόσωποι της Πάτρας παρέδωσαν στην Υποεπιτροπή τον τόμο των πρακτικών του συμποσίου του 2006, τα οποία είναι στην διάθεσή όλων των μελών της CIVVIH των επιτροπών του ICOMOS, των μελών του ΤΕΕ και όλων των ενδιαφερομένων.

Ανακοίνωσαν επίσης την εκπόνηση μελέτης με την υποστήριξη του Τμήματος Η/Υ του Πανεπιστημίου Πατρών με θέμα: *Σύστημα καταγραφής, συσχέτισης, εύρεσης και απεικόνιση*

πολιτιστικών πόρων με χρήση GIS στο περιβάλλον του Παγκόσμιου Ιστού. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η παρουσία της Υποεπιτροπής στο Διαδίκτυο.

Τέλος ανακοίνωσαν ότι διερευνάται από το ΤΕΕ –Τμήμα Δυτικής Ελλάδας σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πατρών η ένταξη προτάσεων της Υποεπιτροπής στα προγράμματα INTERREG IV με σκοπό την ενδυνάμωση της συνεργασίας για την προστασία και διάσωση των ιστορικών πόλεων της Μεσογείου με σκοπό την προώθηση των ερευνητικών ενδιαφερόντων της Υποεπιτροπής και την προώθηση της επικοινωνίας και της συνεργασίας των μελών της

Το Επιστημονικό Συμπόσιο και η σύνοδος της Υποεπιτροπής Μεσογείου της CIVVIH κατέληξε τέλος στις ακόλουθες προτάσεις και αποφάσεις:

- Αναγκαιότητα προσδιορισμού των ανεκτών επεμβάσεων στις ιστορικές πόλεις, ΣΧΕΔΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, και ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ και ΜΟΝΙΜΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ της εξέλιξης των ιστορικών πόλεων και ανάγκης ανάμειξης του τοπικού πληθυσμού (*Ray Bondin*).
- Ανάγκη βαθύτερης έρευνας για την εξεύρεση τρόπων ρύθμισης των προβλημάτων των ιστορικών πόλεων της Μεσογείου. Ο Gomez Ferrer Bayo πρότεινε για τον σκοπό αυτό, τη συγκρότηση ενός Αρχείου Ιστορικών Πόλεων της Μεσογείου (*Inventaire des villes historiques de Mediterranee*). Η πρόταση είναι αντίστοιχη με αυτήν που διατυπώθηκε από την ομάδα του Ελληνικού ICOMOS το 2006, στην 1^η συνάντηση της υποεπιτροπής στην Πάτρα για τη συγκρότηση κοινής Βάσης Δεδομένων, των ιστορικών πόλεων της Μεσογείου που θα καταγράφει τα χαρακτηριστικά και τα προβλήματα τους.
- Ανάγκη ανασύνταξης της Χάρτας Ιστορικών Πόλεων 1987 στα πλαίσια των σύγχρονων δεδομένων και ανάδειξης της έννοιας της «**ιστορική πόλη**», σε μία εποχή που πολλές άλλες ορολογίες εμφανίζονται σε διεθνείς χάρτες (π.χ ιστορικό αστικό τοπίο, η πόλη ως οικοσύστημα κλπ).

Συζητήθηκαν επίσης οι προτάσεις E.Petroncelli και του Gomez Ferrer Bayo για την συμπλήρωση της Χάρτας του 1987, που συντάχθηκαν στα πλαίσια του έργου, που ανέλαβαν στην τελευταία συνάντηση της CIVVIH το 2007 στο Ελσίνκι.

Τέλος προτάθηκε από την Σ.Αυγερινού Κολώνια και Ε.Μαϊστρου η οργάνωση συνάντησης εργασίας στην Αθήνα για το 2008, με αποκλειστικό σκοπό την συζήτηση για την ανασύνταξη της Χάρτας.

- Προσφέρθηκε από τον Πρόεδρο της CIVVIEH Ray Bondin στους Κερκυραίους η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας με τους ειδικούς – μέλη της CIVVIEH για παροχή συμβουλών σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν, σχετικά με τον σχεδιασμό και την διαχείριση της πόλης τους.

Εγκρίθηκαν τέλος τα ακόλουθα ψηφίσματα, που προτάθηκαν:

- Από τον Michel Van Der Meerschen, ενάντια στην διαρκώς συνεχιζόμενη καταστροφή του Marrakech από την κατεδάφιση παλαιών γειτονιών και την ανέγερση ξενοδοχειακών συγκροτημάτων.
- Από τον Samir Abdulac, για την ανάγκη υιοθέτησης μιας προστατευτικής ζώνης (zone tampon) για την προστασία της Vieux Damas από τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που προωθούνται εκεί .
- Από τα μέλη της επιτροπής καταγγελία για την έγκριση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού του αιτήματος Οργανισμού Λιμένα Κέρκυρας της κατασκευής πλωτού parking στο παλιό λιμάνι, τη στιγμή μάλιστα που η πόλη κηρύχθηκε «πόλη παγκόσμιας κληρονομιάς» και παράλληλα στερείται παντελώς δημόσιων μέσων μεταφοράς, που θα αποφόρτιζαν την κυκλοφορία και θα εξυπηρετούσαν τους πολίτες.
- Από τα μέλη της επιτροπής διαμαρτυρία για την προοπτική κατεδάφισης των ιστορικών κτιρίων μπροστά από το νέο Μουσείο της Ακρόπολης των Αθηνών.